
Malá Nobelova cena putuje na UK. Jana Roithová převzala Liebenovu cenu

Skvělý rok prof. Jany Roithové z Přírodovědecké fakulty UK pokračuje. Řadu ocenění a vyznamenání, které tato výjimečně nadaná chemička letos dostala, v listopadu rozšířila Cena Ignaze L. Liebena, o níž se hovoří jako o rakouské Nobelově ceně. Profesorka Roithová ji převzala ve Vídni na Rakouské akademii věd ve středu 12. listopadu.

„Cítím se teď velmi dobře. Je to ale hodně zavazující, nemohu nyní ty, co mě doporučili, zklamat,“ usmívala se prof. Jana Roithová. „Ani mě nenapadlo se o cenu ucházet, protože jsem vůbec nepovažovala za možné, že bych ji mohla získat. Navrhli mě na ni moji kolegové z Ústavu organické chemie a biochemie Akademie věd ČR. Doporučující dopisy pak napsali pan profesor Josef Michl z Akademie věd ČR a pan profesor Helmut Schwarz, u kterého jsem byla na postdoktorálním pobytu a který je v současné době předsedou Humboldtovy nadace v Německu. Myslím, že právě na doporučujících dopisech hodně záleží, aby vás vybrali,“ podotkla profesorka Roithová.

O Cenu Ignaze L. Liebena se mohou ucházet vědci do 40 let věku věnující se výzkumu ve fyzice, chemii nebo molekulární biologii, kteří pocházejí z České republiky, Bosny a Hercegoviny, Chorvatska, Maďarska, Rakouska, Slovenska nebo Slovinska. O jejím vítězi rozhoduje zvláštní komise Rakouské akademie věd. Profesorku Roithovou vybrala za její výzkum v oblasti fyzikální organické chemie, za využití hmotnostní spektrometrie v kombinaci s infračervenou spektroskopií pro studium průběhu chemických reakcí a vlastností jednotlivých reakčních částic.

Cena se uděluje nadaným vědcům už od 60. let 19. století jako odkaz mecenáše Ignaze L. Liebena. Tuto tradici však přerušila druhá světová válka a k její obnově došlo až v roce 2004. Profesorka Roithová je první Češkou, která toto ocenění obdržela. S vyznamenáním se pojí i finanční odměna ve výši 36 tisíc dolarů (zhruba 800 tisíc korun).

Prof. Mgr. Jana Roithová, Ph.D., (narozená roku 1974) vystudovala organickou chemii na Přírodovědecké fakultě UK, v doktorském studiu pokračovala na Vysoké škole chemicko-technologické. Poté odešla na berlínskou Technickou univerzitu, kde jako postdoktorandka pracovala ve skupině profesora Helmuta Schwarze.

Po návratu do České republiky působila nejdříve v Ústavu fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského AV ČR, potom v Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR. V roce 2007 nastoupila na Přírodovědeckou fakultu UK, kde v současné době vede katedru organické chemie.

Prostřednictvím hmotnostní spektrometrie v kombinaci s infračervenou spektroskopií profesorka Jana Roithová a její tým zkoumají průběh chemických reakcí a především vlastnosti jednotlivých reakčních částic.

Aplikace jejího výzkumu může vést k objasnění detailního průběhu jednotlivých reakcí, a tím umožnit jejich racionální ovlivňování. V praxi by tak mělo být možné vylepšit výrobní postupy u různých chemických produktů.

Profesorka Roithová získala řadu vědeckých grantů a její výzkum byl mnohokrát vyznamenán. V roce 2005 dostala Hlávkovu cenu určenou nejlepším absolventům vysokých škol a mladým vědeckým pracovníkům. O tři roky později získala stipendium společnosti L'Oréal Pro ženy ve vědě. V roce 2009 ji za její vědeckou práci vyznamenal děkan Přírodovědecké fakulty UK. Obrovským oceněním a zároveň finanční podporou pro její výzkum znamenalo v roce 2010 získání juniorského grantu ERC (Evropské výzkumné rady) na projekt Iontová spektroskopie reakčních intermediátů. Evropská výzkumná rada na její projekt uvolnila 1,29 milionu eur, které by měla vyčerpat do konce roku 2015.

Také letošní rok je pro Janu Roithovou velmi úspěšným. Na jaře byla jmenována profesorkou, 14. května získala Cenu Neuron pro mladé vědce za vynikající výsledky práce v oblasti chemie a o týden později též Cenu Učené společnosti ČR pro mladé vědce. Její výzkum letos podpořila také Grantová agentura ČR a nyní na závěr roku i Rakouská akademie věd, když jí udělila Cenu Ignaze L. Liebena.

Zdroj: iForum